

„Sveikatos netolygumų mažinimas: veiksmų plano sukūrimas ir struktūrinių fondų projektai“

(angl. Reducing health inequalities: preparation for action plans and structural funds projects, ACTION-FOR-HEALTH)

Sveikata – pagrindinis rodiklis, atspindintis socialinius visuomenės pokyčius. Daugelyje ekonomiškai išsivysčiusių pasaulio šalių visų gyventojų socialinė-ekonominė padėtis, o taip pat ir sveikata gerėja, tačiau skirtingų grupių gerėjimo tempai yra nevienodi, dėl to daugėja sveikatos netolygumų. Lietuvoje, pasikeitus socialinėms ekonominėms sąlygoms, tam tikros grupės žmonių jaučiasi nesaugios, jiems sunku prisitaikyti prie šiuolaikinio gyvenimo tempo bei socialinių-ekonominių ir politinių pokyčių. Sveikata yra svarbiausias kiekvieno asmens gerovės, darbo ir socialinės veiklos, lyčių lygybės ir bet kurios visuomenės augimo ir vystymosi veiksnys. Sveikatos sistemų gerinimas ir socialinė sanglauda užtikrintų veiksmingus sveikatos priežiūros paslaugų finansavimo mechanizmus bei sąžiningą vienodų galimybių gavimą visiems. Nacionalinės sveikatos tarybos 2011 m. duomenimis, kas penktas Lietuvos gyventojas, kas antras bedarbis, kas trečias kaimo gyventojas ar daugiavaikė šeima ir kas ketvirtas 65 metų ar vyresnis asmuo patiria skurdo riziką. Todėl, asmenys, patiriantys skurdo riziką, neturi galimybės skirti pakankamai pajamų kokybiškų gyvenimo sąlygų sudarymui ir sveikatos gerinimui.

Socialiniai-ekonominiai sveikatos veiksniai turi didelę reikšmę valstybės ir jos gyventojų vystymuisi tiek atskirai, tiek ir kartu. Taip pat socialinius-ekonominius sveikatos rodiklius nulemia aplinka, kurioje gimstame, gyvename, augame, dirbame ir senstame. Šios sąlygos daro įtaką asmens galimybėms išlikti sveikiems, mažinti riziką susirgti, prailginti gyvenimo trukmę.

Sveikatos netolygumai visuomenės sveikatos ir socialinių mokslų kontekste suprantami, kaip: „detalaus ištyrimo verta įvykių grandinė, rodanti skirtumus: aplinkoje, sveikatos paslaugų prieinamume, vartojime ir kokybėje, sveikatos būklėje, tam tikroje sveikatos išėityje“ (*Carter-Pokras, Baquet C. What is a „health disparity“? Public Health reports, September-October 2002, vol. 2, p. 426-434*).

Vystydami sveikatos netolygumų tyrimų kryptį Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centro Tyrimų ir technologijų vertinimo skyriaus specialistai koordinuoja ir vykdo Europos Komisijos finansuojamą tarptautinį projektą „Sveikatos netolygumų mažinimas: veiksmų plano sukūrimas ir struktūrinių fondų projektai“ (*angl. Reducing health inequalities: preparation for action plans and structural funds projects, ACTION-FOR-HEALTH*), kurio **pagrindinis tikslas:** pagerinti gyventojų sveikatą ir gyvenimo kokybę sprendžiant sveikatos netolygumų problemą sveikatos stiprinimo priemonėmis.

Projekto pradžia: 2012 m. rugsėjis mėn., trukmė – 24 mėn.

Pagrindinis partneris: Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota / Visuomenės sveikatos institutas Murska Sobota; Slovenia. Taip pat projekte dalyvauja: Jungtinė Karalystė, Nyderlandai, Ispanija, Čekijos Respublika, Slovakijos Respublika, Vengrija, Slovėnija, Bulgarija, Lietuva, Estija ir Kroatija.

Viena pagrindinių šio **projekto užduočių** – atlikti šalies bei vieno iš regionų sveikatos netolygumų analizę ir pagal ją parengti netolygumų mažinimo veiksmų planą regione. Taip pat svarbi šio projekto užduotis - didinti visuomenės sveikatos specialistų gebėjimus mažinant sveikatos netolygumus.

Daugiau informacijos suteiks dr. Laura Narkauskaitė el. paštu: laura.narkauskaite@hi.lt arba tel. 8 5 262 85 13.